

Komun, w których miała zapanować harmonia i szczęście. Prawie wszystkie te gminy komunistyczne spotkał los Komun Owenowskich, choć niektóre z nich aż do ostatnich czasów zdołały się utrzymać. Mówiąc o utopiach Fouriera wspomnę już zarazem o innym sławnym utopiście owego czasu. Był nim adwokat Cabet. Rewolucjonista z r. 1830 następnie poseł, zostaje on wydalony na lat 5 z kraju za swą propagandę. Na wygnaniu napisał rozgłosne swoje dzieło: „Podróż po Ikaryi“, gdzie wskazuje jako środek na terażniejsze nieszczęścia społeczne, zakładanie komunistycznych osad, podobnych do utopijnój jego Ikaryi. Ogromny wpływ Cabeta, spowodował obfite składki pieniężne na urzeczywistnienie tego celu. Kobiety sprzedawały swe kosztowne ozdoby i posyłały pieniądze na założenie Ikaryi. Ale gdy rewolucya 1848 roku wybuchła, woleli robotnicy walczyć we Francyi niż szukać niepewnego szczęścia za oceanem. Nieliczni Ikaryjczycy w Ameryce przyszli wkrótce do niesnasek i biedy, a sam Cabet umarł widząc upadek swego dzieła.

Gdy takie niewinne programy kiełkowały w głowach myślicieli idealistów, zaczęło się we Francyi szerzyć niezadowolenie z rządów odrestaurowanego Burbona Karola X. Rewolucya lipcowa roku 1830 była wyrazem tego niezadowolenia i wypędziła króla do Anglii dla powtórnej reperacyi. Mieszczaństwo domagało się swobód, a robotnicy pomagali mu stale bez wynagrodzenia za krew swą przelewaną na barykadach Paryża. O świadomym ruchu klasowo-robotniczym nie ma tu jeszcze mowy. Tylko lyońscy przedzarze jedwabiu urządzają w r. 1831 i 1834 krwawe bitwy, ale w końcu oszukani i zgębieni przez wojska ojczyste poddają się posłusznie reakcyi. Na miejsce wypędzonego Karola zasiadł na tronie Ludwik Filip, pochodzący z linii Orleańskiej. Ludwika Filipa nazywa historia królem mieszczańskim. I był takim w rzeczywistości — z tém ograniczeniem, że był to opiekun mieszczaństwa wielkiego, wielkich kapitalistów i giełdżarzy. Żaden może rząd francuski nie był tak podłym i bezwstydny, jak rząd Ludwika Filipa. 18 lat panowania tego mieszczanina były jedną